

Ralph Erskine

Vleselijke beraadslaging ontvouwd, of, het grote kwaad van in de dingen Gods door vleselijke beginselen te worden gedreven, blootgelegd

(1^e preek)

Galaten 1 vs 16 - Zo ben ik terstond niet te rade gegaan met vlees en bloed

Toen ik overwoog wat, te dezer dage, de voorname bron van alle bewegingen en handelingen van de meeste mensen is, en wat de grote raadsman is, waarmee over het algemeen beraadslaagd wordt, was het, dacht mij, duidelijk, dat vlees en bloed het voornaamste beginsel zijn, dat de houding en het gedrag van dit geslacht beïnvloedt. Toen ik verder overwoog, dat niet alleen de goddeloze wereld, maar zelfs de uitstekendste belijders van de godsdienst, en de ware Godvrezenden, door hun wandel en hun zondige gelijkvormigheid aan de wereld en hun meegaan met de stroom van de tijd, schijnen te ontdekken, dat zij door beweegredenen van vlees en bloed worden geleid; ik zeg, toen ik deze dingen overwoog, dacht mij, dat de tegenovergestelde praktijk en het voorbeeld van de grote apostel ten minste gepast konden zijn, om het grote kwaad, van zich door zulke vleselijke beginselen te laten beïnvloeden en leiden, te ontdekken: "Zo ben ik terstond niet te rade gegaan met vlees en bloed".

De valse leraars, die predikten, dat de ceremoniële wet nog moest worden onderhouden, deden al wat in hun vermogen was om de goede naam van Paulus te benadelen, die de heidenen het zuivere Evangelie van Christus predikte. Daarom zet hij er zich toe om de goddelijkheid van zijn zending en van zijn leer te bewijzen, wat hij in dit hoofdstuk op verscheidene wijzen doet, in het bijzonder van vs. 11 en 12 af. Hij bewijst dit uit de wijze waarop hij het Evangelie ontving; dat hij het niet van mensen had geleerd, maar door goddelijke openbaring en onmiddellijke ingeving van Christus zelf. Hier herinnert hij hen,

1^e Zijn opvoeding (vs. 13, 14), dat hij niet alleen een verwerper, maar ook een vervolger van de Christelijke leer was geweest. Hij doet dit, opdat zij verzekerd zouden zijn, dat hij deze godsdienst niet door opvoeding had aangenomen, doch integendeel in vijandschap en tegenstand daar tegen was opgevoed, zodat het wel iets buitengewoons moest zijn, dat zo'n verandering bij hem teweeggebracht en de vooroordelen van zijn opvoeding overwonnen had, en hem niet alleen had bewogen die leer, die hij tevoren zo heftig had tegengestaan, te belijden, maar die ook te prediken.

2^e Hij herinnert hen aan zijn bekering (vs. 15, 16), die hier op vierderlei wijze wordt beschreven. 1. In de Bewerker van zijn bekering, namelijk God, als de uitwerkende Oorzaak; en het welbehagen Gods als de bewegende oorzaak: "Het heeft Gode behaagd." Deze God wordt hier op twee wijzen beschreven.

- (1) Bij Zijn afzonderende genade: "Die mij van mijner moeders lijf aan afgezonderd heeft." De verandering, die in Paulus was gewerkt was de voortzetting van een goddelijk voornemen aangaande hem, waardoor hij tot een gelovige en een apostel was gesteld.
 - (2) God wordt hier beschreven bij Zijn roepende genade: "En geroepen door Zijn genade." Paulus was onmiddellijk geroepen: er was iets zeer eigenaardigs en buitengewoon zonderlings in zijn bekering.
1. De bekering van Paulus wordt hier beschreven in de wijze waarop zij geschiedde: "Het behaagde God Zijn Zoon in mij te openbaren." Christus was niet alleen uiterlijk aan hem, maar ook in hem, geopenbaard.
 2. Zij wordt beschreven in haar einde: "Opdat ik Dezelve door het Evangelie onder de heidenen zou verkondigen." Paulus was door openbaring beide een Christen en een apostel.
 3. Zijn bekering wordt hier beschreven in de uitwerking op zijn gedrag: "Zo ben ik terstond niet te rade gegaan met vlees en bloed.'

Wij zouden uit deze woorden verscheidene leerstellingen kunnen vaststellen en behandelen, zoals:

- (1) Dat de genade Gods voorkomende genade is, jegens allen die zij aangrijpt; zij komt hen voor, voordat zij worden afgezonderd.
- (2) Dat niemand geroepen wordt wegens enig goed werk, of heiligheid, of onberispelijkheid in zichzelf; neen, zij worden uit genade geroepen, naar het welbehagen Gods.
- (3) Dat de leer van de genade de openbaring van Christus is: God openbaart zijn Zoon aan ons, in het evangelie, en door Zijn Geest openbaart Hij Hem in ons, wanneer Hij ons krachtdadig roept.
- (4) Dat wanneer het Evangelie wordt geopenbaard, God dat doet: "Het heeft Gode behaagd Zijn Zoon in mij te openbaren."
- (5) Dat het Evangelie te prediken is Christus te prediken; het is niet Mozes te prediken, maar Christus.
- (6) Dat er inzake de godsdienst geen raadplegen of te rade gaan met vlees en bloed behoort te zijn. De apostel vertelt ons hier wat Zijn praktijk was, dat hij niet was te rade gegaan met vlees en bloed. Hij raadpleegde geen mensen, noch wendde hij zich tot iemand anders om raad of besturing; ook ging hij, zoals hij in het volgende vers zegt, niet naar Jeruzalem, tot degenen, die voor hem apostelen waren, alsof hij nodig had door hen goedgekeurd te worden, of van hen enige verdere onderrichtingen of nader gezag te ontvangen. Men kon dan ook niet beweren, dat hij iemands schuldenaar was voor zijn kennis van het Evangelie, of voor zijn gezag om het te prediken, maar het bleek duidelijk, dat en zijn bekwaamheid en zijn roeping tot het apostelambt buitengewoon en goddelijk waren.

Maar hoewel deze opmerkingen in de woorden liggen opgesloten en er natuurlijk uit worden afgeleid, zal ik mijzelf tot de overweging van deze tekst bepalen, zoals die meer algemeen kan worden genomen, en als deze leer inhoudende, namelijk:

Dat er in de dingen van God niet met vlees en bloed moet worden te rade gegaan. "Zo ben ik terstond niet te rade gegaan met vlees en bloed."

In de behandeling van dit onderwerp zullen wij met de hulp Gods, de volgende volgorde in acht nemen.

- I. Zullen wij verklaren wat wij moeten verstaan door vlees en bloed, en daarmee niet te rade te gaan.
- II. Zullen wij de waarheid van deze leer bevestigen met voorbeelden uit de Schrift.
- III. De redenen aanvoeren waarom wij niet met vlees en bloed moeten raadplegen.
- IV. Het gehele onderwerp in verscheidene gebruiken toepassen.

I. Wij zullen eerst de leer verklaren, door te onderzoeken:

1. Wat wij door vlees en bloed moeten verstaan.
2. Wat het is, met vlees en bloed te rade te gaan.

1^e Wij zullen eerst onderzoeken, wat door vlees en bloed moet worden verstaan. In het algemeen wordt hier voornamelijk de mens bedoeld; mensen, hetzij goede of slechte. De apostel raadpleegde niet met mensen, maar droeg zichzelf aan God op. Meer in het bijzonder moeten wij door vlees en bloed vleeselijke gemakzucht, de vleeselijk rede, vleeselijke vrienden, en vleeselijk raadgevingen van geestelijke vrienden, verstaan.

1. Met vlees en bloed wordt vleeselijk gemak en vleeselijk belang bedoeld. Meester, ontzie uzelf; waartoe al deze inspanning en moeite? is de taal van de geruste natuur. Paulus, nu bekeerd zijnde, en dus in een gelukzaligen staat, zodat zijn zaligheid zeker was, zou de vleeselijk gemakzucht kunnen zeggen: Waartoe u al deze arbeid te getroosten en zulke ontberingen te doorstaan in het Evangelie van Christus te verkondigen en de kennis van Zijn Naam te verbreiden? Jawel, maar toen Christus zich in Paulus geopenbaard had, wilde hij niet met vleeselijk gemak raadplegen; hij wilde nu zeer gaarne de kosten doen en voor Christus te koste gegeven worden.

2. Door vlees en bloed wordt de vleeselijke rede verstaan. Paulus had nu goddelijk onderwijs ontvangen: evenals Petrus, van wie Christus zeide: "Vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard," zo was Christus in Paulus geopenbaard, niet door vlees en bloed, dat is, niet door de vleeselijk rede, of het natuurlijk verstand, en daarom wilde hij niet met vlees en bloed te rade gaan. Wij behoren in de dingen van de godsdienst niet met vlees en bloed te raadplegen.

3. Met vlees en bloed worden vleeselijke vrienden bedoeld. Ik versta daardoor niet alleen natuurlijke betrekkingen, zoals vader, moeder, broeder en zuster, welke meer lief te hebben en na te volgen dan Christus, een raadplegen met vlees en bloed is; en onbegenadigde betrekkingen, met wie te beraadslagen en te raadplegen, niet anders kan zijn dan een te rade gaan met vlees en bloed; maar ook alle goddeloze nabestaanden en kennissen, hetzij zij bloedverwanten zijn, of niet. Met hen te raadplegen of enig vertrouwen in hen te stellen is met vlees en bloed te rade gaan.

4. Met vlees en bloed worden eveneens de vleeselijke raadgevingen en vleeselijke redeneringen van geestelijke vrienden bedoeld. Godzalige en godvrezende vrienden toch kunnen zondigen en goddeloze raad geven, zoals Petrus zijn Meester, toen hij Hem afraadde van naar Jeruzalem op te gaan om te lijden, zeggende: "Heere, zijt U genadig," of, "dat zij verre van U." Zo ook Job's huisvrouw, toen zij tot haar man zeide: "Zegen God, en sterf"; het was een goddeloze raad, die zij hem gaf. Zij, die niet met vlees en bloed willen te rade gaan, moeten niet rusten in de raad van het vrome vlees en godzalige vrienden, of daarop vertrouwen.

5. In één woord, door vlees en bloed kunnen wij alle vleeselijk vertrouwen, van welke aard ook, verstaan, hetzij van binnen, of van buiten; in anderen, of in onszelf. Zolang wij toch enig vertrouwen hebben in het vlees, in de natuurlijke wijsheid, gerechtigheid of sterkte van onszelf, of van anderen, gaan wij in zoverre te rade met vlees en bloed. Doch dit leidt mij tot de overweging,

2^e Wat verstaan moet worden door *niet met vlees en bloed te rade te gaan*. Wij zullen in de volgende bijzonderheden voorstellen, wat wij menen, dat dit inhoudt.

1. Niet met vlees en bloed te rade gaan geeft te kennen dat men, in zekere mate, hun gezelschap vliedt. Wanneer wij niet met iemand willen beraadslagen dan vermijden wij zijn gezelschap, wij weigeren met hem te spreken; zo, wanneer wij niet met vlees en bloed willen te rade gaan, onttrekken wij ons, in zekere mate aan het gezelschap van zulke kwade gasten. De mens die in de dingen van God niet met vlees en bloed te rade gaat, laat de wonderlijke Raad als gast bij zich in, om alles met Hem te bespreken; hij sluit alle vleselijke raadgevers buiten de deur. Hij, die niet met vlees en bloed wil te rade gaan, vermijdt hun groetenis en onthoudt zich van gemeenzame omgang met hen.

2. Niet met vlees en bloed te rade gaan geeft te kennen, dat men die geen gehoor geeft. Wanneer een persoon niet met iemand wil raadplegen, zal hij, als hij zich niet geheel van zijn gezelschap kan ontslaan, zijn oren toestoppen, opdat hij niet hore wat hij zegt: zo ook is, als vlees en bloed zich bij ons indringen, niet met hen te rade gaan, dat men, in de dingen van God, de godsdienst en het geweten, het oor sluit voor de ingevingen van de vleselijke rede. Sluit alle vleselijke raad buiten de deur.

3. Niet met vlees en bloed te rade gaan houdt in, dat men hun raad niet inwint, noch acht slaat op hun nodigheden, maar hun bewegingen tegenstaat. Als vlees en bloed een woord willen meespreken en wij onze oren niet zo vlug stoppen, of wij moeten horen wat zij zeggen; dan moeten wij er geen acht op slaan, al is het, dat wij het horen. Het is hoogst gevaarlijk naar vleselijke raadgevers te luisteren, doch veel gevaarlijker zich met hen te verbinden, gelijk Jakob met Simeon en Levi zeide: "Mijn ziel kome niet in hun verborgen raad; mijn eer worde niet verenigd met hun vergadering" (Gen. 49:6).

4. Niet met vlees en bloed te rade gaan geeft te kennen, dat men hun voorschrift niet opvolgt. Het kan zijn, dat, in de Godzaligen, door de overmacht van de verdorvenheid, vlees en bloed in hun gezelschap worden toegelaten; en, wanneer zij maar eens worden toegelaten, dan worden zij gehoord; en, wanneer zij gehoord worden, dan wordt te veel acht op hen geslagen. Doch hier moeten zij het ten minste bij laten, aangezien zij reeds te ver gegaan zijn; want, in dat geval, ontbreekt er niets meer aan, dan dat de vleselijke raad wordt uitgevoerd. Daarom moeten zij al de stappen, die zij in deze weg vooruit gedaan hebben weer achteruit doen, en zich wachten, dat zij niet wandelen in de raad van vlees en bloed, of dat zij hun raad opvolgen. Als wij wandelen in de raad van de goddelozen, lopen wij gevaar, dat wij gaan staan op de weg van de zondaren; indien wij staan op de weg van de zondaren zijn wij gevaarlijk, dat wij gaan zitten in het gestoelte der spotters (Psalm 1:1). Indien vlees en bloed een woord in het midden brengen, moeten wij er niet naar luisteren; is het echter gehoord, dan moeten wij er geen acht op slaan, hebben wij er echt op geslagen, dan moeten wij hun raad niet opvolgen, anders gaan wij met vlees en bloed te rade.

5. In één woord, niet met vlees en bloed te rade gaan is niet alleen, dat wij elke onderhandeling en beraadslaging daarmee verwerpen, maar dat wij andere raadgevers toelaten, en betere raad aannemen dan vlees en bloed kunnen geven; en wel voornamelijk, dat wij de woorden van de levende God raadplegen, en de leiding volgen van Zijn Woord en Geest.

II. Wij zullen nu met enkele voorbeelden uit de Schrift de waarheid bevestigen van deze leer, dat wij, in de dingen van God en het geweten, niet met vlees en bloed moeten te rade gaan. Hiertoe kunt u de volgende vier uitnemende voorbeelden gadeslaan.

1. Wij hebben vooreerst het voorbeeld van Christus, ons grote Voorbeeld ter navolging in al Zijn navolgbare volmaaktheden. Toen Petrus met zijn vleselijke raad kwam, nadat Christus Zijn dood en Zijn lijden had voorzegd, begon Petrus, waarlijk, Hem te bestraffen, zeggende: "Heere, wees u genadig; (of, dat zij verre van U;) dit zal U geenszins geschieden" (Matth. 16:22 – Zie de kanttekening). Wat! Zult U zo'n smaad dulden? Dat was de taal van vlees en bloed. Doch welk onthaal vindt dat bij Christus? Hij keert Zich om en zegt tot Petrus: "Ga weg achter mij, satanas, gij zijt Mij een aanstoot; want gij verzint niet de dingen, die Gods zijn, maar die der mensen zijn." Zo ook behoren wij, wanneer vlees en bloed met hun nodigheden komen, die te verbannen met een: Ga weg achter mij, satan.

2. Wij hebben het voorbeeld van Abraham, toen hij op Gods bevel uit zijn land ging, niet wetende waar hij komen zou (Hebr. 11:8), die dus niet met vlees en bloed te rade ging. Ook toen God hem riep, om zijn zoon, zijn enige zoon, Izak te offeren, kon vlees en bloed daar duizend dingen tegen hebben ingebracht: dat hij het kind van de belofte was; dat zijn offeren van Izak in strijd was met Gods gebod, "Gij zult niet doodslaan;" en dat het in tegenspraak was met de belofte Gods, dat in Izak zijn zaad zou genoemd worden; dat het in strijd was met de regel van natuurlijke liefde. Doch Abraham ging niet met vlees en bloed te rade, meer hij heeft door het geloof Izak geofferd (Hebr. 11:17). Even weinig heeft hij met vlees en broed geraadpleegd, toen hij Gods woord aannam en op hem vertrouwde, dat hij Izak zou hebben, toen zijn eigen lichaam reeds verstorven was, en ook de moeder in Sara verstorven was.

3. Wij hebben het voorbeeld van Mozes, van wie geschreven staat: (Hebr. 11:24, 25) "Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Farao's dochter genaamd te worden. Verkiezende liever met het volk Gods kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting van de zonde te hebben." Als hij met vlees en bloed was te rade gegaan had hij liever verkozen op zijn gemak aan Farao's hof te wonen, om alle schatten en vermaken, die daar waren, te genieten; doch hij had geleerd niet met vlees en bloed te rade te gaan.

4. Wij hebben het voorbeeld van Daniël (Hoofdstuk 3:15-17), toen hem bevolen was het gouden beeld van Nebukadnézar te aanbidden. Als Daniël met vlees en bloed was te rade gegaan, had hij zich gemakkelijk aan die tijden kunnen aanpassen, en zou hij liever het gouden beeld hebben aanbeden, dan in de brandende oven te worden geworpen, want vlees en bloed zouden hem verteld hebben, dat het beter was wijs te zijn, dan al te nauwgezet. Doch hij en zijn metgezellen konden niet overreed worden het met een weinig uiterlijke gehoorzaamheid te doen, want zij gingen niet met vlees en bloed te rade, maar raadpleegden met God, zeggende: "Wij hebben niet nodig u op deze zaak te antwoorden. Zal het zo zijn, onze God, die wij eren, is machtig ons te verlossen." Ja, zij waren er zo ver vanaf met vlees en bloed te rade te gaan, dat zij zich niet wilden ontreinigen met de stukken van de spijs des konings, noch met de wijn van zijn drank (Dan. 1: 8). Vlees en bloed zouden hun verteld hebben, dat de spijs hun geen kwaad zou doen, dat dit een onverschillige zaak was; doch zij waren onder andere invloed en leiding, dan die van vlees en bloed. Ja, zo vast besloten was Daniël niet met vlees en bloed te raadplegen, dat hij, niettegenstaande de samenzwering van de edelen tegen hem, wegens zijn godsvrucht, en dat het hun gelukt was de koning een schrift te laten tekenen, dat allen, die in dertig dagen een verzoek zouden doen van enige God of mens, behalve van Darius, in de kuil van de leeuwen zou geworpen worden, nog openlijker dan tevoren zijn God aanbad, in het gezicht van die zijn vijanden. Vlees en bloed zouden hem gezegd hebben, dat hij die onbeduidende plechtigheid, om zijn vensters te openen, en zich daarom aan gevaar bloot te stellen, nu wel kon laten. Doch Daniël ging niet te rade met vlees en bloed.

III. Wij zullen nu voortgaan en de redenen en aanwijzen, waarom wij niet met vlees en bloed moeten te rade gaan. Wij zullen ons alleen inlaten met de vier volgende:

1. Omdat vlees en bloed uiterst onbekwaam zijn om raad te geven in de dingen Gods. Vlees en bloed kunnen zelfs niet zeggen, hoe een mens kan worden wedergeboren, tenzij hij andermaal in zijns moeders bulk ingaat en geboren wordt. Wij zien dat, in het voorbeeld van Nicodémus, een geleerde man, een overste van de Joden, een leraar in Israël (Joh. 3:1-4). Ja, toen het hem ten dele was uitgelegd, was het voor vlees en bloed onmogelijk het te verstaan, gelijk hijzelf beleed, als hij zeide: "Hoe kunnen deze dingen geschieden?" Vlees en bloed zijn geheel en al onbekwaam, om raad te geven in de dingen Gods.

2. Omdat vlees en bloed onwillig zijn raad te geven in de dingen van de godsdienst. Zij zijn dan ook voortdurend in opstand tegen God en de godzaligheid: "Want het vlees begeert tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees, en deze staan tegen elkander (Gal. 5:17). Ja, vlees en bloed zijn vijandschap tegen God, en onderwerpen zich der wet Gods niet, want zij kunnen ook niet. En die in het vlees zijn, kunnen Gode niet behagen

3. Omdat vlees en bloed ongeschikt zijn om raad te geven in de dingen van God, de godsdienst en het geweten. Zijn ze onbekwaam en onwillig, zij zijn niet minder ongeschikt om er met te raadplegen. Het is een dwaasheid met hen te rade te gaan, want hun raad is als die van Achitofel, die tot zotheid gemaakt zal worden. Vlees en bloed zullen ons zeker verkeerd inlichten en ons slechte raad geven in de dingen Gods. Is het, in de dingen van God, gepast met de vijanden van God te beraadslagen? Neen: "Want wat meedeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid? En wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En wet samenstemming heeft Christus met Belial? Of wat deel heeft de gelovige met de ongelovige? Of wat samenvoeging heeft de tempel Gods met de afgoden?" (2 Kor. 6: 14, 15,16)

4. Omdat het gevaarlijk is met vlees en bloed te rade te gaan. Het is, in velerlei opzicht, zeer gevaarlijk, en wel voornamelijk in de vier volgende opzichten.

(1) Het is gevaarlijk, omdat vlees en bloed ons van de plicht zullen afhouden, indien wij met hen te rade gaan. Wat hield die genodigden van de Evangeliemaaltijd af? De ene raadpleegde met zijn akker, de andere met zijn koopmanschap; en zo sloegen zij de nodiging in de wind, door met vlees en bloed te rade te gaan, en met de vleselijke rede en met vleselijke gemakzucht te raadplegen (Matth. 22:5). Wat weerhield de oversten, die in Christus geloofden, van Hem te belijden? (Joh. 12:42). Vrees; "opdat zij uit de synagoge niet zouden geworpen worden: want zij hadden de eer der mensen lief, meer dan de eer Gods." Zij gingen met vlees en bloed te rade.

(2) Het is gevaarlijk, omdat, als wij met vlees en bloed te rade gaan, het ons niet alleen zal afhouden van belijdenis van Christus te doen en ons zodoende ook tot het nalaten van de plicht voeren, maar wij zullen daardoor ook toegeven aan die dingen, die God uitdrukkelijk heeft verboden en waarvan Hij geboden heeft, dat wij ze niet zullen doen. Zo had Saul, toen hij ging om de Amalekieten te slaan, een uitdrukkelijk gebod ontvangen, niets te verschonen (1 Sam. 15:3). Doch Saul ging met vlees en bloed te rade; "hij verschoonde Agag en het beste van het vee." Wat kan vlees en bloed Saul gezegd hebben? O, ik kan in hetzelfde geval komen, en die niet barmhartig is, die zal men niet barmhartig zijn, en zo verschoonde hij hem. Hij ging ook met vlees en bloed te rade aangaande de schapen, en runderen, en lammeren: de vleselijke rede vertelde hem, dat die tot brandofferen moesten dienen (vs. 15). Doch Samuël zeide daarna tot Saul, dat "gehoorzamen beter is dan slachtoffer, en opmerken dan het vette der rammen." Het was het raadplegen met vlees en bloed, dat Eva van de verboden vrucht deed eten: "Zij zag, dat die boom goed was tot spijs,

en dat hij een lust was voor de ogen, ja een boom, die begeerlijk was om verstandig te maken (Gen. 3: 6).

- (3) Het is gevaarlijk, omdat, indien wij met vlees en bloed te rade gaan, het ons zal afhouden van voor de zaak van God te lijden. De apostelen waren verblijd, dat zij waren waardig geacht geweest om Zijns Naams wil smaadheid te lijden (Hand. 5:41). Zij achtten het een grote eer. Het is een gave Gods, wanneer het gegeven wordt in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor hem te lijden. Had Paulus met vlees en bloed geraadpleegd, hij zou nooit gewillig geweest zijn voor de zaak van Christus te sterven, zoals hij zeide (Hand. 21:13) "Wat doet gij, dat gij weent, en mijn hart week maakt? Want ik ben bereid niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven te Jeruzalem voor de Naam des Heeren Jezus." Vlees en bloed zullen een mens, als hij vleselijke gemak, zijn belang, naam en eer in de wereld raadpleegt, zeggen dat hij, in plaats van voor Christus te lijden, de zaak en de volgelingen van Christus, tegen kennis en geweten in, moet vervolgen.
- (4) Het is gevaarlijk, omdat het iemand, die met vlees en bloed te rade gaat, er tenslotte toe zal brengen met de duivel te raadplegen en helse raad in te winnen zoals men in het geval van Saul kan zien. (1 Sam. 28:7) "Zoekt mij een vrouw, die een waarzeggende geest heeft, dat ik tot haar ga, en door haar onderzoek." Dus raadpleegde hij met de waarzegster van Endor. Reeds zo lange tijd met vlees en bloed te rade gegaan zijnde, zocht hij tenslotte de duivel zelf op, om met hem te raadplegen. Als wij reeds met vlees en bloed te rade gaan, die de vrienden en gunstelingen van de duivel zijn, lopen wij gevaar van tenslotte bij de duivel zelf terecht te komen.

IV. Wij gaan nu over tot de toepassing van ons onderwerp, hetwelk wij zullen pogen te doen in een gebruik van onderrichting, waarschuwing, bestraffing, afrading en besturing.

1. Laat ons dan van deze leer gebruik maken tot onderrichting.

Wij kunnen hieruit zien:

- (1) Welke raad het is, die de goddelozen in de wereld volgen, en wat de raad is, die hen verderft en misleidt. Zij zijn geheel onder de leiding en de raad van vlees en bloed; zij hebben een dagelijkse vaste beraadslaging met vleselijke gemakzucht en vleselijke rede, en de plaats van bijeenkomst is het hart. Van deze raad is de duivel voorzitter; hij werkt in de kinderen van de ongehoorzaamheid. En welke uitslag is te verwachten van zo'n zwarte, helse beraadslaging? In deze raad toch wordt de ongerechtigheid door een wet vastgesteld, en geen akten worden daar gepasseerd, dan akten van opstand en vijandigheid tegen de hemel. Waarlijk de goddeloze wereld luistert naar geen uitnodigingen, noch bewijsgronden, dan die ontleend zijn aan vlees en bloed. Daarom, overeenkomstig de voorschriften van de vleselijke neiging jagen sommigen vurig hun vermaken, anderen hun voordelen of hun eer na: de wellusteling zijn vermaak, zijn drinkgelagen en zijn sletten; de gierigaard zijn voordelen en zijn werelds gewin: de eerezuchtige zijn eer, zijn naam en zijn grootsheid. Hoe komt het, dat allerlei boosheid, goddeloosheid en vleselijkheid toenemen? Wel, de hele wereld gaat met vlees en bloed te rade; dit is het beginsel, dat hen drijft; daarom zijn zij de plicht zo moe, zowel in het verborgen, als in het huisgezin en in het openbaar.
- (2) Ziet hieruit, waarom de onsterfelijke ziel en haar eeuwige belangen zo door de wereld worden verzuimd en verwaarloosd, terwijl van het lichaam en de uiterlijke dingen zoveel werk gemaakt wordt. Het is, omdat men met vlees en bloed te rade gaat, men raadpleegt zijn vleselijke gemakzucht en of het wel gepast voorkomt, maar het welzijn van de zielen wordt niet in aanmerking genomen. Vlees en bloed zien niet hoger dan zichzelf, die slaan geen acht op de ziel; of indien zij het al doen, dan wordt voor de ziel niet beter gezorgd dan voor het lichaam; evenals die dwaas, die meende, dat volle schuren zijn ziel gelukkig zouden maken, zeggende: "Ziel, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neem rust,

eet, drink, wees vrolijk." Helaas! Kortstondig geluk voor een onsterfelijke ziel: "Gij dwaas, in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen."

- (3) Ziet hieruit de wortel van bijgeloof en eigenwillige godsdienst: die vloeien voort uit het te rade gaan met vlees en bloed. Dit haten van de geestelijkheid van de godsdienst is het meest ingenomen met vleselijke inzettingen en menselijke vindingen, en onwettige ceremoniën: "Doch tevergeefs eren zij Mij, lerende leringen, die geboden van mensen zijn." Het is maar al te opmerkelijk, dat, hoe vleselijker dit geslacht wordt, hoe meer afgezworen ceremoniën onder ons ingang vinden, en hoe minder ertegen getuigd wordt, hoewel het een "last is, die noch onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen," zoals de apostel zegt: (Hand. 15:10) "Nu dan, wat verzoekt gij God, om een juk op de hals van de discipelen te leggen." De apostel spreekt hier van een juk van ceremoniën, dat God eens Zelf had opgelegd; doch dit nu afgeschafft zijnde was het een verzoeken van God, en veel meer is dit waar van een juk van ceremoniën, dat ons nooit is opgelegd. Doch zolang wij met vlees en bloed raadplegen, onderwerpen wij ons gedwee aan het juk van vleselijke inzettingen, en zolang wordt de geestelijkheid van de eredienst verruimd en verfoeid, en is de innerlijke heerlijkheid van de goddelijke ordinanties buiten het gezicht.
- (4) Ziet wat de oorsprong is van alle bederf in de leer, de dienst, de tucht en de regering van Gods huis. Het zal blijken, dat in de dingen van de godsdienst met vlees en bloed te rade gaan er de grond van is.

(1) Hoe komt het, dat de leerstukken van het Evangelie zo bedorven zijn? Omdat men met de vleselijke rede raadpleegt, meer dan met het Woord. Wij dwalen, niet wetende de Schriften, niet met de Schriften te rade gaande; of, indien men met de Schriften te rade gaat en het Woord raadpleegt, doet men het niet met het Woord en de Geest samen, maar met het Woord en hun eigen geest, hun eigen vleselijke gevoelens. Daarom zijn er zoveel vleselijke uitleggingen van de Schrift, en vleselijke verklaringen van het Woord, overeenkomende met de natuurlijke opvattingen van de mensen over de wet, alsof die nog, als een verbond tegenover de gelovigen staat, zowel als tegenover de ongelovigen; of, alsof persoonlijke gehoorzaamheid aan de wet nog de weg tot het eeuwige leven zou zijn, terwijl toch de Schrift getuigt, dat Christus de enige weg ten leven is, en onze gehoorzaamheid nu, wanneer zij evangelisch is, de noodzakelijke vrucht en het bewijs is van vereniging met Hem. De trotsheid van de rede is de grondslag van het Socianisme; de trotsheid van de wil legt de grond voor het Arminianisme; de trotsheid van de eigengerechtigheid legt het fundament voor Neonomianisme. Hoe is de leer van de rechtvaardigmaking en van de heiligmaking verknoeid, doordat de mensen met vlees en bloed te rade gaan! De vleselijke rede brengt in, dat God de mens niet zal rechtvaardigen, wanneer Hij niet enige waardigheid in hem ziet, of wanneer hij niet iets doet, dat waarde heeft, dat een grove onkunde van het Evangelie ontdekt, aangaande de rechtvaardigmaking om niet door het bloed van Christus. Het spruit uit deze wortel op, namelijk, dat men met vlees en bloed te rade gaat, dat velen de leer van het Evangelie misbruiken tot losbandigheid, alsof die tot goddeloosheid aanmoedigt, dat een lastering is tegen Christus, alsof Hij een dienaar van de zonde is. Neen, zij die de leer van de genade smadelijk beschuldigen, dat zij een dekmantel voor de zonde is, en hen, die haar prediken, alsof zij vijanden van heiligheid zouden zijn, verraden slechts hun grove onkunde van het Evangelie, en dat zij in al hun vleselijk betooggronden met vlees en bloed te rade gaan. Als zij toch behoorlijk met het Evangelie zelf raadpleegden, in tegenstelling met wettische leringen, zouden zij bevinden, dat, hoe evangelischer de leer is, hoe heiliger en reiner zij is, en hoe meer invloed zij uitoefent tot heiligheid. Hoe meer toch een mens aan de wet gestorven is, hoe meer hij voor God leeft: doch dit zal voor velen in de wereld wel altoos een verborgenheid blijven, wegens hun vleselijke gedachten en redeneringen ten gunste van de wet,

als een verbond. Vlees en bloed kunnen de leer van het Evangelie niet verdragen; de natuur en de vleselijke rede kunnen niet bevatten, hoe de Wet een regel van gehoorzaamheid kan zijn, zonder, dat zij een regel van aanneming is.

(2) Hoe komt het, dat de eredienst, die God in Zijn huis heeft ingesteld, zo verkeerd wordt gebruikt? Wat is de oorsprong van al die verfoeilijke neutraliteit in de dienst van God, en van de vermoeidheid en lauweheid in de plichten daarvan? Wel, het is niets anders dan, dat de mensen met vlees en bloed te rade gaan. Geestelijke aanbidding en een vleselijk hart kunnen niet samengaan of overeenstemmen: "Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees." Vlees en bloed kunnen geen geestelijk werk en geestelijk dienen van God verdragen. Daarom naderen de mensen tot God met de mond en zij eren hem met hun lippen, doch hun hart doen zij verre van Hem. Daarom bekommeren zich de mensen er niet om, op welke wijze zij God dienen, of hoe anderen God dienen; of het op een afgodische, bijgelovige wijze geschiedt, of in een wettelijke weg, is hun om het even, zij zijn als Gallio, zij trekken zich geen van deze dingen aan. Daarom zijn Sabbatten en preken een vermoeidheid: bidden en danken zijn een last; vlees en bloed kunnen die dingen niet verdragen. Iemand zegt terecht: "Neemt een vleselijke mens, bindt hem aan een paal, en u kunt hem doden met bidden en prediken."

(3) Van waar komt die partijdigheid in de uitoefening van de kerkelijke tucht? Wanneer de mensen niet met vlees en bloed te rade gaan, dan is de tucht krachtig en onpartijdig: doch, wanneer vlees en bloed worden geraadpleegd, worden de zonden opzettelijk toegelaten: zij zien die in sommigen door de vingers, en durven ze in anderen niet bestraffen. Vlees en bloed zeggen: zo iemand is een vriend, wij moeten hem begunstigen; die persoon is een voornaam mens, een rijk mens, wij moeten wat door de vingers zien: wij moeten ons niet met zijn zaken bemoeien, anders kan hij het ons en de gemeente nog lastig maken. Door deze vleselijke redeneringen wordt de kracht van de tucht gebroken. Helaas, hoe ver zijn wij heden ten dage van die geest van Ambrosius af, die keizer Theodosius in de ban deed, wegens enige overhaaste bevelen, die hij had gegeven: terwijl de keizer zich nederig aan de tucht van de kerk onderwierp, en op zijn berouw weer werd aangenomen. Doch nu helaas! moeten wij deze en die voorname man niet ergeren, want anders zal alles verkeerd lopen. O! Waar is krachtige en onpartijdige tucht! Zij is verzonken in de modder van een zondig te rade gaan met vlees en bloed.

(4) En van waar komt die wanorde en verwarring, die in de regering van de kerk plaats grijpt? Zolang de mensen niet met vlees en bloed raadplegen is de regering schoon en ordelijk; doch zij raakt door vleselijke redenering, en vleselijke omzichtigheid, en vleselijke wijsheid uit de koers. Dwingelandij in de kerkregering over de zielen en het gewetens van de mensen, zoals: een Christelijke kudde herders op te dringen, zonder haar vrije verkiezing en toestemming, is geworteld in het te rade gaan met vlees en bloed. Wel, zegt vleselijke wijsheid en omzichtigheid, wij moeten de beschermheer aangenaam zijn, men moet zo'n voorname man behagen, de gemeente kan niet bestaan zonder de steun van zulke pilaren. Wat is dit alles anders, dan een te rade gaan met vlees en bloed. In één woord, al de ontaarding van deze tijd is aan deze oorsprong te wijten.

5. Ziet hieruit wat de wortel is van al de verdeeldheden van deze tijd, zij vloeien voort uit dit te rade gaan met vlees en bloed. (Jak. 4:1) "Van waar komen krijgen en vechterijen onder u? Komen zij niet hiervan, namelijk uit uw wellusten, die in uw leden strijd voeren?" (1 Kor. 3:3) "Want omdat onder u nijd is, en twisting, en tweedracht, zijt gij niet vleselijk, en wandelt u niet naar de mens?" Verdeeldheid onder leraars en volk vloeit voort uit deze neiging; het trotse vlees en bloed kan niet in bedwang gehouden worden, het wil niet worden terechtgewezen: Wie zal de meeste zijn? is nog steeds de vraag van vlees en bloed. Wie zal de hoogste zijn? Het trotse

vlees en bloed zal liever de onwettigste handeling goedkeuren dan een misslag erkennen, of een ongelijk bekennen, of een belediging vergeven.

6. Ziet hieruit wat het is, waarmee Gods volk heeft te worstelen, zolang zij hier zijn, namelijk met al de raadslagen van vlees en bloed. Paulus verwerpt dit beraadslagen; waarmee hij duidelijk de onderstelling te kennen geeft, dat vlees en bloed geneigd was wenken te geven, en raad te geven, en bedenkingen te opperen; doch hij wijst dat alles af: "Zo ben ik terstond niet te rade gegaan met vlees en bloed." Dit is een raad, waar de Satan voorzitter is, hij zit altijd aan het hoofd van de tafel. Zolang zij dan ook met vlees en bloed hebben te worstelen, hebben zij ook met de overheden en machten te strijden. Zij hebben daarom grote behoefte aan de gehele wapenrusting Gods, opdat zij kunnen staan tegen de listige omleidingen van de duivel (Ef. 6:11, 12).

2^e Deze leer kan gebruikt worden tot waarschuwing om misvattingen te voorkomen. Er zijn verscheidene dingen, die door deze plicht, van niet met vlees en bloed te raadplegen, niet worden verboden, zoals:

1. Het sluit de plicht niet uit van noodzakelijke omgang, verkeer, en het zaken doen met de vleselijke mensen van deze wereld, mits wij ons niet met hun ondeugd vermengen en geen vertrouwelijke vriendschap met hen sluiten, want "de vriendschap dezer wereld is een vijandschap Gods," doch anders kan de omgang, het gezelschap, handel en zaken doen met zulken, noodzakelijk en geoorloofd zijn. De apostel geeft ons deze waarschuwing: (1 Kor. 5:9, 10) "Ik heb u geschreven in de brief, dat gij u niet zoudt vermengen met de hoereerders. Doch niet geheel met de hoereerders dezer wereld, of met de gierigaards, of met de rovers, of met de afgodendienaars, want anders zoudt gij moeten uit de wereld gaan."

2. De plicht van liefdadigheid aan de armen te bewijzen, en de Heere te eren met alle werelds goed, wordt er niet door uitgesloten, bestreden of belet, mits het niet geschiedt, om van de mensen gezien te worden en vlees en bloed te behagen. En gelijk het geen daden van liefde uitsluit jegens de zielen en lichamen van alle mensen, door hen elke dienst te bewijzen, die in ons vermogen is, zo sluit het ook geen gedachten van de liefde over hen uit: "De liefde denkt geen kwaad" maar denkt het beste van al de handelingen van anderen naar de natuur van de zaak toelaat.

3. De plicht van geestelijke bedachtzaamheid wordt er niet door uitgesloten of belet. Wij moeten voorzichtig zijn als de slangen, en zonder roeping ons niet in zichtbaar gevaar begeven, noch verzuimen, in tijden van gevaar en vervolging, onze nodige veiligheid in acht te nemen, mits wij niet vlieden waar God ons gebiedt te blijven staan, of wanneer de zaak van Christus, of de eer Gods, ons verplichten voor Hem en voor Zijn waarheid te getuigen. Doch afgescheiden van deze of dergelijke gevallen wordt Christelijke voorzichtigheid vereist in elk gevaar te ontlopen, waarin wij ons door onbedachtzaamheid kunnen brengen. Daarom zegt Salomo: "Een kloekzinnig mens ziet het kwaad, en verbergt zich".

4. Het sluit niet uit en belet niet, dat wij ons fatsoenlijk en beleefd jegens alle mensen gedragen. Neen, de godsdienst laat niet toe, dat wij ons op enigerlei wijze ongemanierd of onbeleefd aanstellen, evenmin als, dat wij tegenover iemand boosaardig zijn. Vriendelijk zijn, (1 Petrus 3:8) moet niet worden aangemerkt als een met vlees en bloed te rade gaan. Men kan allen alles worden, door de plicht van vriendelijkheid, beleefdheid en gastvrijheid, en zodoende allen winnen.

5. Het sluit niet uit, dat wij matig en arbeidzaam in onze tijdelijke zaken zijn. Men kan niet zeggen, dat iemand met vlees en bloed te rade gaat, omdat hij voor zijn huisgezin zorgt: "Want, zo iemand de zijnen, en voornamelijk zijn huisgenoten niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongelovige (1 Tim. 5:1). Men kan een Maria in godsvrucht en tevens een Martha in arbeidzaamheid zijn, mits men daarin de matigheid betracht, zodat het goede deel niet wordt uitgesloten.

6. Het sluit de plicht niet uit, om goed, ontfermend en medelijdend voor zijn eigen lichaam, of dat van anderen te zijn. Het zou een verkeerd gebruikmaken van deze leer zijn, als iemand, onder voorgeven niet met vlees en bloed te rade te gaan, niet goed voor de uitwendige mens zou zorgen, en zijn gezondheid niet zou in acht nemen, maar zijn lichaam zou kastijden met onmatig vasten of boetedoening, of zijn vlees onbarmhartig te folteren, zoals velen in de Roomse kerk door hun bijgelovige vroomheid doen. In sommige gevallen is "barmhartigheid beter dan offerande".

7. Het sluit niet uit, dat men verdraagzaam en teer moet zijn jegens hen, die in een zonde zijn gevallen. Het zou een verkeerd gebruik van deze leer zijn, dat men niet met vlees en bloed moet te rade gaan, als men hard handelde met zwakken, die gemakkelijk struikelen en vallen, want, hoewel deze leer ons verplicht de zonde niet te verdragen, waar zij zich ook voordoet, nochtans geeft zij ons geen vrijheid laag neer te zien op de zwakheden van anderen, doch wij moeten de regel van de apostel in acht nemen: (Gal. 6:1,2) "Broeders, indien ook een mens overvallen ware door een misdaad, gij, die geestelijk zijt, brengt de zodanige terecht met de geest der zachtmoedigheid; ziende op uzelf, opdat ook gij niet verzocht wordt. Draagt elkaars lasten, en vervult alzo de wet van Christus."

8. Het sluit de plicht niet uit van aan allen achting toe te dragen in hun onderscheiden standen en betrekkingen. In het bijzonder moet men verschuldigde eerbied bewijzen aan ouders, overheden en leraars, en onderwerping aan gerechtshoven van goddelijke instelling, mits het in de Heere is, en in alle dingen, die wettig, en niet in strijd zijn met deze plicht van niet met vlees en bloed te rade gaan. Dit is met deze plicht niet alleen bestaanbaar, maar ook ten hoogste noodzakelijk; want een mens kan met vlees en bloed te rade gaan, door te weigeren de verschuldigde onderwerping te betonen, gelijk vele halsstarrige overtreders doen, die alle tucht verachten. Onwettige onderwerping of gehoorzaamheid daarentegen, die niet in de Heere is, is maar een raadplegen met vlees en bloed, zolang wij de voorschriften van horen of raden opvolgen in een weg, die niet met Gods Woord overeenstemt.

9. Het sluit de plicht niet uit van met onze naasten en met Christenen te raadplegen over burgerlijke of godsdienstige zaken, waarin zich enige moeilijkheid voordoet. Deze leer sluit in, dat men goede raad van mensen inwint, in overeenstemming met Gods Woord, ja dikwijls is de behoudenis in de veelheid van de raadslieden, zoals Salomo zegt, die ons ook leert, dat wij in zaken van gewicht raad zullen inwinnen, zeggende: "Elke gedachte wordt door raad bevestigd", daarom voert oorlog met wijze raadslagen.

10. Als wij deze leer van niet met vlees en bloed te rade te gaan, bezien, zoals die staat tegenover de eigengerechtigheid, of het trachten om zich een naam te maken bij de mensen, of zijn eigen gerechtigheid voor God op te richten; dan sluit zij toch de plicht niet uit, dat men begeert en er naar staat, in een rechte weg, een goede naam te hebben en te houden: dat men zich benaastigt een gerechtigheid van belijdenis voor de mensen, en een gerechtigheid van heiligmaking, beide van hart en wandel, voor God te hebben. Hoewel wij de gerechtigheid van de werken moeten verloochenen, en rechtvaardigmaking en anneming tot kinderen elders moeten zoeken, omdat

wij anders onder zulken behoren, die in het vlees bebouwen en de ware besnijdenis niet zijn; nochtans moeten wij de werken van de gerechtigheid niet verzaken, maar goede werken voorstaan: "Dit is een getrouw woord, en deze dingen wil ik, dat gij ernstig bevestigt, opdat degenen, die aan God geloven, zorg dragen om goede werken voor te staan; deze dingen zijn het, die goed en nuttig zien den mensen" (Tit. 3:8). Zij moeten gehandhaafd worden voor de mensen, in alle plichten van gerechtigheid met betrekking tot hen; en in matigheid, met betrekking tot onszelf en onze gedraging omtrent hen; en voor God, in al de delen van de heiligheid; en dat beide inwendig in de oefening van heilige genade, en uitwendig in de verrichting van heilige plichten. Hoewel wij deze gerechtigheid moeten verliezen ten opzichte van er op te vertrouwen, nochtans niet ten opzichte van het doen; hoewel wij een andere gerechtigheid nodig hebben om er op te vertrouwen, nochtans moeten wij deze noodzakelijk bezitten, anders zullen wij oorzaak zijn, dat het geloof van Christus gelasterd wordt. Wij moeten trachten, door ons licht te laten schijnen voor de mensen, anderen tot de belijdenis te brengen, dat wij verlicht zijn door de stralen van de Zon der gerechtigheid. Wij hebben een gerechtigheid buiten ons nodig, om ons een recht op de hemel te geven, en een gerechtigheid binnen in ons hebben wij nodig, tot heiligmaking van hart en wandel, om ons geschikt te maken voor de hemel. Wij hebben een recht van verdienste in de rechtvaardigmaking, door de gerechtigheid van Christus; en wij hebben een recht van geschiktheid in de heiligmaking, door de Geest van Christus. Dit laatste recht zal wel bedoeld worden in die woorden: (Openb. 22:14) "Zalig zijn zij, die zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad;" of, dit kan zo worden verstaan, dat zij bewijs kunnen hebben van hun recht, volgens dat woord: (Joh. 15:14) "Gij zijt Mijn vrienden, zo gij doet wat Ik u gebied."

Het derde gebruik is van bestraffing.

Deze leer bestraft vele soorten van mensen van wie men kan zeggen, dat zij met vlees en bloed te rade gaan. Hier kunt u onderzoeken, of u aan deze zonde van met vlees en bloed te rade te gaan schuldig staat, of niet. Ik weet, indien wij ons nauw onderzoeken, dat er slechts weinige of geen zullen zijn, die zichzelf zullen kunnen vrijspreken, of niet schuldig verklaren. De volgende zeven of acht soorten van mensen raadplegen met vlees en bloed.

1. Zij gaan met vlees en bloed te rade, die het Woord van God niet tot hun regel, noch Zijn Geest als hun leidsman verkiesen, doch met de overlevering te rade gaan; die zich overgeven, om volgens menselijke overlevering en oude gewoonten van hun voorvaderen geregeerd en geleid te worden. Paulus erkent, dat dit zijn zonde was, (vs. 14) voordat Christus zich in Hem geopenbaard had: "zijnde overvloediglijk ijverig voor mijn vaderlijke inzettingen." Dit is de zonde van de Roomsers, die de Schrift, als genoegzaam om hun godsdienst te handhaven, verwerpen. En geen wonder, want hij kan op dat fundament geen stand houden; daarom bouwen zij liever op verdorven overleveringen, en trachten zij die te handhaven met vuur en brandstapels. Ja, dit is de zonde van onkundige protestanten, die hun godsdienst slechts gelijkvormig maken aan die van hun voorouders; zij willen van dezelfde godsdienst zijn als hun voorvaderen, en handhaven de grondbeginselen van hun opvoeding. Wat is dit andere dan met vlees en bloed te rade gaan?

2. Zij gaan met vlees en bloed te rade, die in de dingen Gods met mensen raadplegen, en dat of door op hen te vertrouwen, of door hen te vrezen. Sommigen raadplegen met mensen, omdat zij op hen vertrouwen, in strijd met het gebod van God: (Psalm 146:3) "Vertrouwt niet op prins, op des mensen kind, bij hetwelk geen heil is." Het is gevaarlijk ons vertrouwen op een mens te stellen: (Jer. 17:5) "Vervloekt is de man, die op een mens vertrouwt, en vlees tot zijn arm stelt. en wiens hart van de Heere afwijkt." Indien wij op legers of bondgenoten, parlementen of vorsten, vrienden of gunstelingen vertrouwen, vertrouwen wij op valse ijdelheden: (Psalm 118:9) "Het is beter tot de Heere toevlucht te nemen, dan op de mens te

vertrouwen." (Micha 7:5) "Geloof een vriend niet, vertrouwt niet op een voornaamste vriend." (Jer. 11:4) "Wacht u, een ieder van zijn vriend, en vertrouwt niet op enige broeder; want elke broeder doet niet dan bedriegen, en elke vriend wandelt in achterklap." Die tijd zal er zijn; dat is het gewone karakter van de mensen, die het voorwerp zijn van ons verkeerd vertrouwen, wanneer wij op mensen vertrouwen, zoals wij zelf zijn: (Micha 7:4) "De beste van hen is als een doorn, de oprechtste is scherper als een doornheg, op dewelke zo iemand leunt, zo zal hij in zijn hand gaan en die doorboren." Indien wij op aardse machten vertrouwen, voor de bewaring van Kerk en Staat; of op menselijk beleid, voor de reformatie van de godsdienst dan zullen wij droevig worden teleurgesteld: "Het is beter tot de Heere toevlucht te nemen, dan op prinszen te vertrouwen." Indien wij op menselijke wetten vertrouwen, voor de veiligheid van ons bezit, of op ons doen van alles wat op menselijk gezag gebiedend is, om vrij te zijn van uitwendige ellenden en beproevingen, dan vertrouwen wij maar op mensen, en gaan dus met vlees en bloed te rade.

Sommigen raadplegen met mensen uit vrees. Hetzij dat wij op hen vertrouwen, of dat wij bevreesd zijn voor de mens, die sterven zal, dan gaan wij met vlees en bloed te rade. Wij lezen dienaangaande een ontzaglijk woord: (Jes. 51:12, 13) "Wie zijt gij, dat gij vreest voor de mens, die sterven zal, en voor eens mensens kind, dat hooi worden zal? En vergeet de Heere, Die u gemaakt heeft, Die de hemelen heeft uitgebreid, en de aarde gegrond heeft." Velen durven uit mensenvrees hun plicht niet doen: zij durven in hun gezinnen God niet aanbidden; zij durven het vloeken drinken en kroeglopen niet laten, of zich ernstig met de godsdienst inlaten, uit vrees, dat zij beschimpt en bespot en vervolgd zullen worden; evenals de Joden, die Christus niet durfden belijden, uit vrees, dat zij uit de synagoge zouden geworpen worden. Zo durven zelfs sommigen van hen, die God vrezen, niet in het openbaar voor de zaak en waarheid van de Heere Jezus uitkomen, in een tijd waarin zij daartoe worden geroepen. uit vrees, dat zij kerkelijk gecensureerd zullen worden. Doch ziet wat de Heere in zo'n geval zegt tot hen, die de smaad en schimp van mensen vrezen: "Hoort naar Mij gijlieden die de gerechtigheid kent, gij volk, in welks hart Mijn wet is, vreest niet de smaadheid van de mens, en voor hun smaadredenen ontzet u niet. Want de mot zal ze opeten als een kleed en het schietwormpje zal ze opeten als wol." Het is maar het gras des velds, dat zich tegenover u stelt: "Alle vlees is gras." Laat ons niet met vlees en bloed te rade gaan.

3. Een ander soort van mensen, die met vlees en bloed te rade gaan, zijn zulken, die met hartstocht en wrok raadplegen, zodat zij zich willen wreken over elke wezenlijke of ingebeelde belediging. Vraagt een mens, waarom hij zo heet gebakerd is, om zich te wreken op diegenen, die hem verongelijkt hebben, en hij zal antwoorden: *Het is voor vlees en bloed niet te verdragen. Als ik mij dit onrecht laat aandoen, dan zullen zij het opnieuw doen. daarom zal hij het met zijn broed betalen, ik zal hem die belediging betaald zetten.* Terwijl ons toch geboden wordt te bidden voor degenen, die ons vervolgen, en lief te hebben, die ons haten. Indien wij met vlees en bloed raadplegen zullen wij elkaar vereten. Hoe dikwijls is het voorgekomen, dat zij, die wraak gezocht hebben, de ondergang van zichzelf en anderen hebben bewerkt, zodat het beide partijen het leven heeft gekost, terwijl anderen, op wraak zinnende, zichzelf en hun gehele gezin door rechtsgedingen hebben ten ondergebracht. Hoe vele malen hebben de mensen, uit zucht om zich te wreken, door met vlees en bloed te rade te gaan hun verderf bewerkt. Saul heeft zichzelf gedood, nadat hij David lang had nagejaagd. Judas, die zo wreed handelde met zijn meester, kocht zich een strop en verhing zich, en al zijn ingewanden zijn uitgestort. Het trotse vlees en bloed is de oorzaak, dat men zich wil wreken (Spr. 13:10) "Door hovaardigheid komt men tot gekijf", terwijl nederigheid de vrede zou bewaren.

Plinius schrijft over twee boosaardige geiten, die elkaar ontmoetten op een smalle brug, die over een brede stroom lag, de brug was zo smal, dat zij elkaar niet konden passeren. Als zij er om gestreden en het uitgevochten hadden, zouden zij groot gevaar gelopen hebben beide te

verdrinken; doch eindelijk ging een van hen liggen, en werd zo een brug voor de andere; en zo werden zij beiden behouden.

Werkelijk, het voorbeeld van dat redeloze dier kan ons leren, dat het beter is, dat wij ons soms laten vertrappen, dan dat wij door twist en tweedracht onszelf en anderen in gevaar brengen van te verdrinken en om te komen. Iemand, die op wraak zint, kan niet tot God gaan, en, gelijk Christus hem geleerd heeft, zeggen: "Vergeef onze zonden; want ook wij vergeven een iegelijk die ons schuldig is." Indien u deze bede met een hart vol wraak uitspreekt, doet u niets dan een vloek over uzelf afbidden, en bidden, dat God met u wil handelen, gelijk u met uw broeder handelt. Indien u niet bidt, dan staat Gods wraak klaar, om over u uitgegoten te worden; indien u bidt, dan is uw gebed een zeel, om wraak over u te halen.

Vraag. Wel zegt u, *maar moet mijn naaste mij dan zo bejegenen?*

Nee, waarlijk niet, maar zult u, omdat hij een gebod heeft overtreden, met u ongelijk aan te doen, een ander overtreden, in boosaardige wraak tegen hem te koesteren? Maar waartoe deze laatste vraag gesteld?

Dit is een leer voor mensen, die geen bloed in hun nagels hebben; ik zeg u, leraar, dat vlees en bloed niet kunnen verdragen, wat ik moet uitstaan.

En ik zeg u, mens, dat vlees en bloed het Koninkrijk Gods niet kunnen ingaan, daarom, als u dat overkomt, moet vlees en bloed gedood en niet geraadpleegd worden.

Maar men zal mij voor een dwaas, een zot, een idioot houden, als ik zo'n belediging zou verdragen, ik zou er een slechte naam door krijgen.

Wel, de wijsheid Gods zegt, door de mond van Salomo, dat het een mens tot eer is een belediging te verdragen. En wat zegt uw vleselijke wijsheid, arme dwaas die u bent, in tegenstelling met de wijsheid Gods? Laat de wereld oordelen zo zij wil, maar het is eervoller voor een mens zichzelf en zijn wraakzucht te overwinnen, dan dat hij het van zijn vijanden wint, hetzij voor het gerecht, of in het gevecht.

Wel, zegt u, het is goed, ik zal het vergeven, maar ik kan het niet vergeten.

Het wordt als iets wonderlijke aangemerkt in Cyprianus, dat, hoewel hij alle andere dingen goed kon onthouden, hij nochtans een belediging niet kon onthouden; zo slecht was in dit opzicht zijn geheugen, en dat was zijn uitnemendheid. Maar wij kunnen als het tegenovergestelde opmerken, dat de mensen zulke slechte geheugens hebben, dat zij bijna alle andere dingen vergeten, doch dat zij wanneer zij beledigd zijn, zulke goede geheugens hebben, dat zij het haast niet kunnen vergeten, ja, zij zullen het nooit vergeten, maar er vele jaren later nog overdenken hoe zij zich zullen wreken en het betaald zetten.

Vraagt menigeen eens naar een preek. Helaas! Er is niemand die slechter geheugen heeft dan ik; ik ben zo vergeetachtig; ik zou wel ik weet niet wat willen geven als ik beter kon onthouden; en nochtans zullen zij misschien een belediging in geen twintig jaren vergeten. O! Als God onze zonden zo vergaf, dat Hij ze niet wilde vergeten; wat zou er dan van ons worden!

4. Een vierde soort van mensen, die met vlees en bloed te rade gaan, zijn zij, die in de dingen Gods met aantal en menigte raadplegen. Zij willen van die godsdienst zijn daar de meesten toe behoren; zij volgen dit beginsel of die mening, omdat de grote menigte en een groot aantal voorname en goede mensen dat doen; zij binden, evenals de Roomse ordebroeders, hun geloof aan de gordel van de kerk: zij geloven wat de kerk gelooft. Het is niet: "Zo zegt de Heere," wat hen bindt; dat zou zijn op een goddelijk getuigenis te bouwen: maar het is bij hen: Zo zegt de kerk, of, dus zegt die kerkvergadering, of, zo en zo spreken zo'n groot aantal mensen: de grote hoop van de geleerde en hoogstaande mannen spreken zo, en daarom volgen wij deze. Zij nemen het Evangelie op goed geloof aan, en hebben het geloof van Christus met aanneming

des Persoons. Zouden die allen, zo'n groot aantal, verkeerd zijn, en zo'n klein aantal het alleen recht hebben? Neen, zegt vlees en bloed; de wijsheid moet bij de grote menigte wonen; zonder alle dingen te beproeven, en het goede te behouden, of, gelijk de edele Bereeën de Schriften te onderzoeken, of deze dingen alzo zijn. Misschien is er in deze tijd geen kwaad, dat zo de overhand heeft als dit, met betrekking tot de punten van geschil in het huis des Heeren.

Het is een vleselijke argument, als iemand zegt: *De Heere helpe ons, als alle anderen behalve u het verkeerd hebben; doch, waarom moeten wij zonderling zijn?*

Ja maar wanneer de ondeugd algemeen is, wordt zonderlingheid een deugd; wanneer de dwaling in het oordeel, of in beginsel, algemeen is wordt alleen staan een noodzakelijke plicht. Wat zou het, al noemen zij ons kieskeurig, trots, zonderling, en die een naam willen hebben boven anderen? Wij moeten Christus volgen, Zijn smaadheid dragende. Al zou het zijn, dat iemand aan de rechte zijde van het geschil stond door de beginselen te volgen van hen, die hij als de grootste menigte van geleerde en hoogstaande mannen aanmerkt, dan zou zijn geloof nog maar een menselijk geloof zijn, omdat het op een menselijk getuigenis gegrond is. Dat iemand omhelst wat hij meent, dat de Schriftgeleerden van zijn tijd als de waarheid stellen, komt al te veel overeen met die Farizeeën: (Joh. 7:48, 49) "Heeft iemand uit de oversten in Hem geloofd, of uit de Farizeeën? Maar deze schare, die de wet niet weet, is vervloekt." Evenzo zal vlees en bloed redeneren: De grootste hoop, het grootste aantal van de voorname en geleerde wereld, indien niet het gehele geslacht van hen, die voor wijs en geleerd doorgaan, gelooft zo en zo; en die van hen verschillen worden maar als een troep onwetende dwazen aangemerkt, en daarom zullen wij geloven, wat de grootste menigte van onze dominees ons leert; zij weten dat soort dingen beter dan wij, en daarom moeten wij vertrouwen, dat zij gelijk hebben. Zo leiden veeltijds de blinden de blinden, en beiden vallen in de gracht. Het kan ook gebeuren, dat zulken blind zijn, die dit van zichzelf niet denken en van wie anderen het niet denken, zoals het was met de bevooroordeelde Farizeeën, die zeiden: "Zijn wij dan ook blind?"

5. Een vijfde soort van die met vlees en bloed te rade gaan zijn zulken, die in de dingen Gods met menselijke wijsheid raadplegen, en van welken de vreze Gods hun door menselijke wijsheid is geleerd. De Heere dreigt dan ook de zodanigen: (Jes. 29:14) "De wijsheid van hun wijzen zal vergaan, en het verstand van hun verstandigen zal zich verbergen" Velen zijn ingenomen, niet met de waarheid zoals die in Jezus is, maar met de wijsheid van schone woorden, of de wijsheid van menselijke letterkunde en vleselijke redeneringen; tegen welke beide de apostel, in de dingen van de godsdienst, waarschuwt: (Kol. 2:4) "En dit zeg ik, opdat niet iemand u misleide met beweegredenen, die een schijn hebben." De praktijk van de apostel was juist het tegenovergestelde: (1 Kor. 2:1, 2) "En ik, broeders, als ik tot u gekomen ben, ben niet gekomen met uitnemendheid van woorden, of van wijsheid, u verkondigende het getuigenis van God. Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Die gekruisigd." Verleidende woorden is helaas, waarmee de lichtgelovige en eenvoudige mensen worden gevangen, zoals de apostel opmerkt: (Rom. 16:17,18) "En ik bid u, broeders, neemt acht op degenen, die tweedracht en ergernissen aanrichten tegen de leer, die u van ons geleerd hebt, en wijkt af van dezelve. Want zulken dienen onze Heere Jezus Christus niet, maar hun buik; en verleiden, door schoonspreken en prijzen, de harten der eenvoudigen." De eenvoudigen zijn zulken, die gevangen worden met het aas van verleidende woorden van mensen, die, als kooplieden, met de schoonste woorden slechte en bedorven waar aan de man brengen. Een andere waarschuwing hebben wij (in Kol. 2:8): "Ziet toe, dat niemand u als een roof vervoere door de filosofie, en ijdele verleiding, naar de overlevering der mensen, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus."

De eerste is een aas voor de eenvoudigen, maar hier is een aas voor de geleerde wereld, wanneer menselijke filosofie en natuurlijke redeneringen gesteld worden tegenover de waarheid, zoals die in Jezus Christus is. De mensen gaan met vlees en bloed te rade, wanneer zij zich ergeren

aan de eenvoudigheid van de leer van Christus, welke niets gemeen heeft met menselijke wijsheid, maar alleen bekleed is met de eenvoudige kleding van een gewone stijl, vrij van de bloemrijke taal van verheven welsprekendheid. Augustinus erkent, dat hij, voor zijn bekering, toen hij het Woord begon te lezen, het verachtte, omdat hij de stijl van de Schrift als zeer gering beschouwde, vergeleken bij de welsprekendheid van Cicero, waaraan hij gewoon geraakt was. Daarom staat er geschreven: "De Joden begeren een teken, en de Grieken zoeken wijsheid." De Joden, die gewoon waren aan buitengewone bedelingen, wilden niets hebben dan wonderen en tekenen van de hemel; doch de Grieken, de heidenen, zochten in het Evangelie naar de diepte van de wijsbegeerte, en die niet vindende was het hun bespottelijk, gelijk zij dat zien in de ontmoeting van Paulus met de Epicureïsche en Stoïsche filosofen (Hand. 17:18). De apostel had dan ook grote reden zo te spreken, als hij deed: (1 Kor. 2: 4, 6, 7) "En mijn rede, en mijn prediking was niet in beweeglijke woorden der menselijke wijsheid, maar in betoning des Geestes en der kracht, En wij spreken wijsheid onder de volmaakten; doch een wijsheid niet van deze wereld, noch van de oversten dezer wereld, die te niet worden. Maar wij spreken de wijsheid Gods bestaande in verborgenheid, die bedekt was, welke God tevoren verordineerd heeft tot onze heerlijkheid eer de wereld was. Want het woord der prediking is wel dengenen die verloren gaan, dwaasheid; maar ons, die behouden worden, is het een kracht Gods. Heeft God de wijsheid van deze wereld niet dwaas gemaakt? En het heeft Gode behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken, die geloven. Wij prediken Christus de Gekruisigde. den Joden wel een ergernis, en den Grieken een dwaasheid; maar hun, die geroepen zijn, beide Joden en Grieken prediken wij Christus, de Kracht Gods en de Wijsheid Gods. Want het dwaze Gods is wijzer dan de mensen en het zwakke Gods is sterker dan de mensen."

De apostel spreekt hier in het brede over, in 1 Kor. 1:17-29. Zij die alleen ingenomen zijn met een schone stijl van taal, en geestige zinnen, en bloemrijke welsprekendheid, zonder de verborgenheden van het Evangelie na te speuren en daarnaar uit te zien, dat het Evangelie onder hen is niet alleen in woorden, meer ook in kracht en in de Heilige Geest (1 Thess. 1:5), zijn vleselijk en gaan met vlees en bloed te rade. Maar vleselijke wijsheid en vleselijke rede lopen soms in een ander kanaal, omdat die niet alleen, enerzijds, de leer van het Evangelie als te gering voorstellen en daarom verachten; maar ook, anderzijds, de verborgenheden van het Evangelie als te hoog voorstellen, en het daarom niet geloven. Zo speelt de duivel over twee kanten zijn kaart: soms ingevende, dat de leer van het evangelie te plat en eenvoudig, en op andere tijden, dat zij te verheven en verborgen is: zoals de verborgenheid van de Drie-eenheid; de verborgenheid van de vleeswording van Christus; de verborgenheid van de geestelijke vereniging tussen Christus en de gelovige; de verborgenheid van de rechtvaardigmaking om niet, zonder de werken, door een ander zijn gerechtigheid. Hierdoor is er een geslacht van godloochenaars, die de verborgenheden van de godsdienst niet alleen in twijfel trekken, maar die onbeschaamd loochenen, als onbegrijpelijk en onmogelijk, omdat zij onbestaanbaar zijn met hun vleselijke rede, hoewel zij met de zuivere rede overeenstemmen. Doch vlees en bloed zullen van de verborgenheden van het Evangelie zeggen, wat Nicodémus zei van de wonderen van de wedergeboorte: "Hoe kunnen deze dingen geschieden?" Wij zouden kunnen aantonen hoeveel dwalingen van deze tijd hier hun oorsprong hebben, als de Ariaanse, Sociniaanse, Arminiaanse, Pelagiaanse en andere; doch ik ga verder tot

6. Een zesde soort van mensen, die met vlees en bloed te rade gaan, namelijk zulken die in de dingen van de godsdienst met de wereld raadplegen. Deze volgen het slechte voorbeeld, en bestuderen de vleselijke slimmigheden van de wereld, en doen daar met mee, voornamelijk wanneer het strekt om hun wereldse belangen te bevorderen of te verzekeren. Zo regelen velen hun handelingen, overeenkomstig werelds voorbeeld, naar de wil en het voorbeeld van degenen, die over hen gesteld zijn; zo volgde Israël Jerobeam. Sommigen zullen, om een grote te behagen, tegen licht en geweten in handelen; of, indien zij zo iemand, die zo en zo handelt,

voor een goed mens houden, dan zal diens voorbeeld hun geweten verblinden, en zij zullen de redenering van vlees en bloed gehoor geven. Want waarom, zegt vlees en bloed; zou ik niet doen, wat zo'n voornaam, of zo'n vroom mens ook doet, die veel wijzer is als ik mij zou durven aanmatigen? Ja, maar wij moeten andere niet navolgen, dan zover zij navolgers van Christus zijn, anders gaan wij met vlees en bloed te rade. Van dit soort zijn ook zulken, die zich laten leiden door wereldse staatkunde, en de vleselijke politiek van de wereld navolgen, zelfs in de dingen van God en het geweten, en daarom de geboden van mensen blindelings gehoorzamen, evenals Israël, dat de in zettingen van Omri onderhield, en Efraïm, dat gewillig wandelde naar het gebod. En dat misschien alles, niet omwille van het geweten maar uit eigen belang: Wel, zegt vlees en bloed, het is beter zijn verstand te gebruiken dan roekeloos te zijn en zich aan de grimmigheid van de regering, hetzij de burgerlijke of de kerkelijke, bloot te stellen. Behoren wij niet de koers te volgen, die het meest dienstig is ons aards voordeel te bevorderen, of ons werelds belang te bevestigen, en wereldse verliezen, kruisen en ongelegenheden te voorkomen; en waarom zouden wij de machten die over ons gesteld zijn, niet gehoorzamen? Waarom zouden wij niet gehoorzamen, als het plicht is, en het ons geboden wordt? Wij behoren hen te gehoorzamen in de Heere, en omwille van het geweten, doch al doet iemand wat in dit geval zijn plicht is, als hij in de dingen, die God en de godsdienst betreffen, daar niet toe wordt gedreven door het geweten, maar uit zulke vleselijke, wereldse beweegredenen, dan gaat hij met vlees en bloed te rade, en zijn vreze Gods is hem geleerd door leringen van mensen. Doch anderzijds, indien u waarlijk twijfelt, of datgene waartoe u geroepen wordt uw plicht voor God is, dan geldt: "Al wat uit het geloof niet is, dat is zonde"; en indien het dus zonde is, dan: "Oordeelt gij, of het recht is voor God, de mensen meer te gehoorzamen dan God". Wij raadplegen met vlees en bloed, als wij aan burgerlijk of kerkelijk gezag anders gehoorzamen dan in de Heere, of, wanneer het geweten zich slechts door eigenbelang laat leiden. In één woord, alle zondige uitvluchten om het kruis te vermijden, en alle meegaandheid om ons werelds belang te verzekeren, is een te rade gaan met vlees en bloed; alsmede, wanneer omwille van de wereld, meer gelet wordt op menselijk gezag, dan op het gezag van God en Christus.

7. Een zevende soort van mensen, die met vlees en bloed te rade gaan, zijn degenen, die in de dingen Gods met uitwendige vrede en rust raadplegen, al geven zij ook weinig om de waarheid van het Evangelie en om godsvrucht; zij houden van hun gemak en willen graag in vrede leven, al zou het zijn tot de prijs en ten koste van schipbreuk te lijden van het geloof en een goed geweten. "Maar de wijsheid, die van boven is, die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam" (Jak. 111:17) Ten eerste zuiverheid en waarheid, daarna rust en vrede, dat is de zuivere orde van hemelse wijsheid; daarom wordt ons geboden de waarheid en de vrede lief te hebben: eerst de waarheid, daarna de vrede. Vrede zonder de waarheid is maar een samenzwering tegen de God van de waarheid. Als wij dan ook "de vrede met allen willen najagen," moeten wij deze regel in acht nemen, die daarop volgt, anders kan het geen heilige vrede zijn: "en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal." De vrede van een gemeente kan nooit worden onderhouden, en zij gezegend zijn, indien niet de waarheid de grondslag van die vrede is; het is toch een vervloekte vrede, die niet op dat fundament staat. Tot dit soort van mensen, die met vlees en bloed te rade gaan, behoren ook zij, die tot elke prijs hun eigen uitwendige vrede en rust willen bewaren, en die dan ook liever zondigen dan lijden. Daarom vallen zij af, wanneer er vervolging komt; vlees en bloed kunnen het kruis van Christus niet verdragen. Zij hebben er niet op tegen Christus te volgen als het mooi weer is, doch wanneer het gaat stormen en een zwaar kruis komt worden zij terstond geërgerd (Matth. 13:21). Onze Heere had al Zijn discipelen eerlijk gewaarschuwd met wat een storm van moeite en beproeving, smaad en vervolging zij te kampen zouden hebben, zeggende: "Wie zijn kruis niet draagt, en Mij navolgt, die kan Mijn discipel niet zijn". Daarom moeten zij zichzelf geen vrede in de wereld, en een voortdurend bloeiende staat van uitwendige voorspoed beloven, want Hij heeft gezegd: "In de

wereld zult gij verdrukking hebben". Zodra dan ook de verdrukking komt wordt Christus velen een Steen des aanstoets en een Rots der ergernis. Dus gaan zij met vlees en bloed te rade, die in de weg van plicht en godsdienst, niets beramen dan vrede en rust.

8. Een achtste soort van mensen, die met vlees en bloed te rade gaan, zijn zulken. die in de dingen van God en van het geloof en de godsdienst met gevoel en met het *ik* raadplegen: die in de godsdienst het gevoel als het ware, in de plaats van het geloof, en het *ik* in de plaats van God stellen.

[1] Sommigen stellen het gevoel in de plaats van het geloof; daardoor wordt hun geloof beheerst door besef en gevoel. Zij geloven de bedreiging niet, omdat zij het besef en gevoel hebben van gunstige voorzienigheden; zij geloven de beloften niet, omdat zij het besef en gevoel hebben, dat de omstandigheden hun tegen zijn. Men maakt niet het Woord van God, maar de uitwendige voorzienigheden tot de regel van zijn geloof. Daarom zegt vlees en bloed, dat de bedreiging aan het gevoel afmeet: "Waar is de belofte Zijner toekomst? Want van die dag, dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen alzo gelijk van het begin der schepping. Niet wetende, dat één dag bij de Heere is als duizend jaren, en duizend jaren als één dag. En dat de hemelen en de aarde, die nu zijn, als een schat weggelegd en ten vure bewaard worden, tegen de dag des oordeels en der verderving der goddeloze mensen" (2 Petrus 3:4-8). Doch, "omdat niet haastelijk het oordeel over de boze daad geschiedt, daarom is het hart der kinderen der mensen in hen vol om kwaad te doen" (Pred. 8:11); "Verachtende de rijkdom Zijner goedertierenheid, en verdraagzaamheid, en lankmoedigheid, niet wetende, dat de goedertierenheid Gods hen tot bekering leidt" (Rom. 2:4). En anderzijds, zegt vlees en bloed, dat de belofte naar het gevoel afmeet: "Tenzij ik tekenen en wonderen zie, ik zal niet geloven;" en evenals Thomas: "Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en mijn vinger steek in het teken der nagelen, en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven." Van dit soort zijn al degenen, die alle bestaande genademiddelen wantrouwen, en zich inbeelden, dat buitengewone ontdekkingen, die het uitwendig besef of gevoel raken, zulke indrukken zouden maken, dat het daarmee klaar zou zijn; zeggende: "Zo iemand van de doden tot hen kwam, zij zouden geloven:" als zij hoorbare stemmen en wonderen hadden; als God tot hen van de hemel sprak, dan zouden zij geloven. Doch Mozes en de profeten zijn een genoegzame grond voor het geloof: indien wij die niet geloven, "zullen wij ook niet geloven, al ware het, dat er iemand uit de doden opstond." Als wij de bedreiging niet kunnen geloven, zolang wij de uitvoering daarvan niet gevoelen, dat is hetzelfde als, dat wij zeggen: Wij zullen het niet geloven, voordat wij in de hel zijn; of, voordat zij gedeeltelijk op aarde over ons is uitgevoerd. Doch dan zou ons geloof niet op Gods Woord, maar op ons besef en gevoel gegrond zijn. Als wij de belofte niet willen geloven, zolang wij niet gevoelen, dat zij vervuld is, dat is de paarden achter de wagen spannen, en verkeerd te werk gaan; ja, het is op die wijze onmogelijk te geloven; want gevoel is geen geloof; geloven en gevoelen zijn verschillende dingen. Wij kunnen geloven, zonder te gevoelen, maar wij kunnen niet gevoelen, zonder eerst te geloven.

[2] Sommigen, wederom, stellen het *ik* in de plaats van God, en zo gaan zij blijkbaar met vlees en bloed te rade, aangezien zij met zichzelf raadplegen. Wij kunnen hier beide het natuurlijk of vleselijk *ik*, en het geestelijk en godsdienstig *ik* beschouwen.

1. Wanneer wij het natuurlijk of vleselijke *ik* bevredigen, raadplegen wij slechts met vlees en bloed; wanneer wij de doding en zelfverloochening niet kunnen dulden, waartoe Christus Zijn discipelen roept en waaruit blijkt, dat zij Zijn discipelen zijn. Wij zijn geroepen onze leden, die op de aarde zijn, te doden; de duivel, de wereld en het vlees de dienst op te zeggen; verloochend te zijn aan de zondige vermaken van de tijd en het vleselijke gezelschap van de wereld. Dit is zeer pijnlijk voor vlees en bloed, dat met de Joden zal uitroepen: "Deze rede is hard; wie kan

dezelve horen?" Het komt vlees en bloed vreemd voor, dat God begeerten in hen zou planten, waarvan Hij niet wil toelaten, dat zij bevredigd worden. Daar echter deze vleeselijke begeerten van de mensen van henzelf zijn, is 't het natuurlijk verlangen van vlees en bloed, dat hen doet begeren naar hun lust te leven, en niet zoals zij het behoren te doen. Daaruit ontstaat een verborgen afkeer van de reinheid van het Evangelie.

2. Doch behalve dit grof raadplegen met vlees en bloed, gaan wij slechts met vlees en bloed te rade:

Wanneer wij het geestelijk en godsdienstig *ik* bevredigen. Er zijn twee bijzondere wegen, waarin de mensen hun godsdienstig *ik* bevredigen, namelijk, wanneer zij, in al hun godsdienstige verrichtingen, de eer van de mensen zoeken, en wanneer zij hun eigen gerechtigheid voor God zoeken op te richten.

[1] Wanneer zij zoeken van mensen geëerd te worden, en een goede naam en aanzien, en toejuicing te hebben, zonder in eenvoudigheid de eer van God te bedoelen. Deze vleeselijke doeleinden en oogmerken, in de schijngeestelijke verrichtingen en godsdienstige plichten van de mensen zijn een raadplegen met vlees en bloed omdat zij de eer van de mensen liefhebben meer dan de eer van God (Joh. 12:43). Deze werking van het *ik*, dit met vlees en bloed te rade gaan, dat heerst in de geveinsden, die zich aan de macht en regering ervan overgeven, kan ook de overhand verkrijgen over de ware gelovigen, die dikwijls zijn dwingelandij en hun dienstbaarheid daaronder ervaren. Dit is een dief, die in het studeervertrek en de kansel van de leraar sluipt, om daar God Zijn eer te ontroven, opdat het Ik mag verkrijgen, wat God toekomt. Dit is een rover, die de mensen achterna loopt, van de kamer naar de kerk, en al hun plichten van horen, bidden en danken bederft, opdat in plaats, dat God de eer ontvangt, zij zelf geëerd mogen worden. Zo veroorzaakt vlees en bloed, dat de mensen geen behagen in de plicht hebben, welke hun geen toejuicing heeft toegebracht, en dat zij ingenomen zijn met die verrichtingen, welke hun, die ze gedaan hebben, de meeste naam en roem opleveren. Uit dit beginsel zal een leraar Christus prediken uit nijd, opdat men van hem zal denken, dat hij zo evangelisch is als de beste: en uit dit beginsel zullen de mensen de godsdienstplichten nalopen als de beste, om een naam te hebben, dat zij even godsdienstig zijn als iemand anders. Onder deze schijn deden de Farizeeën lange gebeden, en deden zij vele dingen om van de mensen gezien te worden. Dit is een poging, als het ware, om te zweren bij de Heere, en te zweren bij Malcham; Christus en Belial, beide God en het *ik* te dienen. Onze Heere zegt hiervan: (Lukas 16:15) "Gij zijt, die uzelf rechtvaardigt voor de mensen; maar God kent uw harten. Want dat hoog is onder de mensen, is een gruwel voor God." Aldus, zeg ik, gaan de mensen met vlees en bloed te rade, wanneer hun grote oogmerk in de dingen Gods is, bij de mensen een naam te maken en van hen geëerd te worden.

[2] Wanneer zij hun eigen gerechtigheid voor God zoeken op te richten, evenals de Joden (Rom. 10:3). Deze twee delen van het *ik* staan allen ware godsdienst krachtig tegen. Evenals zij, die hun eigen eer als het voornaamste einde zoeken, het *ik* in de plaats van God en Zijn eer stellen; zo stellen zij, die hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, het *ik* in de plaats van Christus en Zijn gerechtigheid, dat het middel is tot dat einde. Zolang wij, tot rechtvaardigmaking en aanneming bij God, een gerechtigheid in onszelf en in onze plichten zoeken, halen wij in werkelijkheid Christus neer, en wij stellen vlees en bloed in Zijn plaats, en gaan daarmee te rade. De mensen zoeken van nature naar een gerechtigheid in henzelf, of zij zoeken de zaligheid door hun persoonlijke gehoorzaamheid, volgens de inhoud van het werkverbond. De gerechtigheid van de mens was eens in hemzelf, toen hij nog in de staat van de rechtheid was; maar sedert de val heeft de Heere onze gerechtigheid van onszelf naar Christus overgebracht, die de Heere onze Gerechtigheid is geworden; doch hoe weinigen zijn ingewonnen om het *ik* en de eigengerechtigheid los te laten!

Velen zoeken hun eigen gerechtigheid op te richten, die daarvan niet willen beschuldigd worden.

1. Deze zoeken hun eigen gerechtigheid op te richten die er moeilijk toe te brengen zijn, hetzij leerstellig of praktisch te bekennen, dat de gelovigen geheel en volkomen zijn vrij gemaakt van de wet, als een verbond der werken; maar die nog steeds hun gerechtigheid willen zoeken als uit de werken van de wet. Dit was de Steen des aanstoets waarover het Joodse volk gestruikeld en rechtstreeks in het verderf gestort is.
2. Van dit soort zijn zij, die hun wettische gevoelens slechts met een laagje Evangelievernis bedekken, omdat zij stellen dat geloof en bekering en dergelijke, eigenlijke voorwaarden van het genadeverbond zijn, in plaats van de volmaakte gehoorzaamheid, die in het werkverbond werd vereist; dat een slechten is van het fundament van het Evangelie, en een oprichten van een gerechtigheid in onze eigen persoon, tot rechtvaardigmaking voor God.
3. Van dit soort zijn ook zulken, die stellen, dat een evangelische bekering, en dergelijke, noodzakelijke voorwaarden en hoedanigheden zijn, voor onze rechtvaardigmaking en aanneming bij God.
4. Ook zij zijn van dit soort die in beginsel of praktijk stellen, dat het de plicht van de gelovige is, in zijn gehoorzaamheid, onder de invloed te komen, of van slaafse vrees voor de hel, of van wettische hoop op de hemel. Uit een wettische hoop op de hemel te gehoorzamen, alsof wij de hemel door onze gehoorzaamheid moesten verkrijgen, is in strijd met de leer van de apostel, als hij zegt: (1 Thess. 5:9, 10) dat God ons gesteld heeft, om de zaligheid te verkrijgen door onze Heere Jezus Christus, Die voor ons getrouw is, opdat wij met Hem zouden leven. De gehoorzaamheid van Christus, waardoor alleen ons recht en onze aanspraak op de hemel verzekerd is, wordt daardoor dan ook beledigd en smaadheid aangedaan, Uit slaafse vrees voor de hel te gehoorzamen, alsof onze gehoorzaamheid en plicht ons daarvoor zouden beveiligen, is evangelische tegenstand en loochening van de kracht van de dood van Christus, waardoor alleen onze vrijmaking van de hel verzekerd is.
5. Nog zijn van dit soort zij, die stellen, dat iedere nieuwe zonde de gelovige aan de eeuwige dood en verdoemenis blootstelt, dat de straf is krachtens het werkverbond, doch waarvoor de hem toegerekende gerechtigheid van Christus, hoewel zijn zonden het verdiend hebben, hem niet alleen beveiligt, doch ook maakt, dat hij er nooit weer aan blootgesteld zal worden. Zij die dus stellen, dat de gelovige dat vonnis van de wet wegens zijn zonde onderworpen is, moeten bijgevolg ook stellen, dat hij het wegens zijn gehoorzaamheid niet onderworpen zal zijn; en zo stellen zij, dat hij gerechtvaardigd wordt door zijn gehoorzaamheid, en verdoemd wordt door zijn ongehoorzaamheid aan de wet, recht in strijd met de door ons in onze Belijdenisgeschriften aangenomen beginselen, "dat de gelovige niet onder de wet, als een verbond, is, om door haar gerechtvaardigd of verdoemd te worden." De gelovige wordt niet gerechtvaardigd door zijn gehoorzaamheid aan de wet, noch verdoemd wegens zijn ongehoorzaamheid. Is hij echter ongehoorzaam, dan heeft zijn God en Vader andere wegen om hem Vaderlijk te kastijden: (Psalm 89:31-34) "Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten en in Mijn rechten niet wandelen; indien zij Mijn inzettingen ontheiligen, en Mijn geboden niet houden; zo zal Ik hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen. Maar Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in Mijn getrouwheid niet feilen." In al deze wegen richten de mensen hun eigen gerechtigheid op, en zo gaan zij met vlees en bloed te rade.
6. In één woord, van dit soort zijn al degenen, die de leer van het Evangelie verdenken, alsof die vijandig tegen over de wet en de heiligheid zou staan. Zodanig is toch onze natuurlijke neiging tot de wet als een werkverbond, welke zich openbaart zodra men in zoverre ontwaakt is, dat men met ernst over de godsdienst begint te denken, dat, wanneer het evangelie verklaart, dat er geen rechtvaardigmaking is uit de werken van de wet: dat wij uit

het geloof worden gerechtvaardigd, zonder de werken van de wet; dat de rechtvaardigheid toegerekend, of de rechtvaardigmaking geschonken wordt aan degene, die niet werkt maar gelooft in Hem Die de goddeloze rechtvaardigt (Rom. 4:5); ik zeg, dat zodra deze leer van het Evangelie wordt ontsloten, de wettische gesteldheid van de mensen deze Evangelie leer dadelijk verdenkt, zodat zij, evenals de Joden van Paulus zeiden, van hen, die haar verkondigen zeggen: "Deze raadt de mensen aan, dat zij God zouden dienen tegen de wet" (Hand. 18:13). En dat niet alleen tegen de ceremoniële wet, maar zelfs tegen de zedelijke wet: want moeten niet de mensen, in gehoorzaamheid aan de wet Gods, zoveel goed doen als zij kunnen, en dan verwachten, dat zij zullen worden gerechtvaardigd en aangenomen. Dus wordt de leer van het Evangelie beschuldigd van Antinomianisme; alsof zij de mensen een vleselijk vrijheid gaf om te zondigen om de wet te schenden, of van de praktijk van de heiligheid afvoerde. Dit is een van de grootste lasteringen, die tegen het Evangelie van Christus kunnen worden ingebracht en verraadt vreselijke onkunde van het Evangelie van de genade. Dit toch toont duidelijk, dat een mens, in het stuk van rechtvaardigheid, nooit voor God kan leven, zolang hij in het stuk van rechtvaardigheid, niet aan de wet gestorven is Gal. (Gal. 2:19); noch ooit Gode vruchten zal dragen, zolang hij niet aan de wet gestorven en met Christus getrouwd is (Rom. 7:4): "Zo dan, mijn broeders, gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens Anderen, namelijk Desgenen, Die van de doden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden". Doch wij moeten deze verdenking, noch de lasteringen, die daaruit voortvloeien, niet vreemd achten, want Christus Jezus, onze heerlijke Heere Zelf, was verplicht Zich tegen zulke lasteringen als deze te verdedigen, waarom Hij zegt: Meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet te ontbinden." Hij wil zeggen: Ik zie, dat u dit meent, dat u Mij hiervan verdenkt; u verdenkt Mijn leer, alsof die aan wet en heiligheid vijandig is; neen, "Ik ben niet gekomen om die te ontbinden, maar te vervullen." De apostelen hadden zich ook tegen deze beschuldiging te verdedigen: "Doen wij dan de wet te niet door het geloof? Dat zij verre; maar wij bevestigen de wet". Zo ziet u in hoe menigerlei opzicht kan gezegd worden, dat de mensen met vlees en bloed te rade gaan.